

Rak na seskih je pri psicah eno najpogostejših rakavih obolenj, v večini primerov pa se pojavlja pri živalih, ki niso bile pravočasno sterilizirane. Rak na seskih, pravzaprav na mlečnih žlezah se lahko pojavlja v obliki majhnih vozličev, lahko pa tudi v obliki velikih, agresivnih tvorb z metastazami (razsevki). Z zgodnjim odkrivanjem in takojšnjim zdravljenjem pa lahko uspešno ozdravimo tudi agresivnejše oblike raka na seskih.

Rak na seskih

Rak na seskih se najpogosteje pojavlja pri nesteriliziranih psicah v njihovih zrelih letih, torej med petim in desetim letom starosti, pojavlja pa se lahko tudi pri mlajših samicah. Za raka na seskih je značilno, da v veliki meri zmanjšamo pojavnost, če psico steriliziramo v starosti do dveh let. Kdaj pa kdaj se rak na seskih pojavlja tudi pri samcih, vendar, žal, ponavadi v zelo agresivni obliki, tako da je prognoza slaba.

Rak na seskih se pri psicah pojavlja v več oblikah. Približno polovica je benignih (manj nevarnih, ki ponavadi nimajo metastaz), druga polovica pa je malignih, agresivnejših, v teh primerih pa je prognoza slabša.

Rak na seskih se lahko pojavlja v obliki trdnega vozliča, lahko pa je tudi v obliki različnih tkivnih oteklin mlečne žleze. Rakasto tkivo na seskih zlahka zaznamo z nežnim tipanjem mlečne žleze. Na začetku rakasto tkivo ponavadi otipamo kot podkožno zatrdlino v velikosti grahovega zrna. Ponavadi je zatrdlina trda in pod kožo le slabo pomična. Zatrdlina lahko zelo hitro raste, tako da se v mesecu dni njena velikost podvoji.

Psi imajo ponavadi pet parov mlečnih žlez, ki potekajo po levi in desni strani trebuha vse do prsnega koša. Rak se lahko pojavi na katerikoli žlezi, največkrat pa sta prizadeta četrti in peti par. V več kot polovici primerov se rak pojavi na več kot na eni žlezi. Benigne oblike raka so ponavadi gladke površine, majhne in počasi rastoče. Za maligne oblike raka pa je značilna nepravilna oblika, hitra rast, čvrsto oprijetje na tkivo, spremljajo jih tudi krvavitve in razjede na koži nad mlečno žlezo. Kdaj pa kdaj se primeri, da majhni vozlički po dlje časa trajajočem mi-

rovanju naenkrat začno hitro in agresivno rasti, vendar to ni pravilo.

Samo po otipavanju lahko veterinar le stežka določi tip raka mlečne žleze. Za ugotovitev vrste in tipa raka je treba narediti biopsijo (odvzeti vzorec tkiva), ponavadi pa veterinar rakavo tkivo kirurško odstrani in vse skupaj pošlje v preiskavo. Znano pa je, da bolj agresivne, maligne oblike raka metastazirajo v okoliške bezgavke, pa tudi v notranje organe, denimo v pljuča, jetra ali ledvica. To lahko veterinar potrdi s preiskavo bezgavk in rentgenskim slikanjem prsnega koša in trebuha.

Temelj zdravljenja raka mlečne žleze je v večini primerov kirurška odstranitev, izvzemši primere, ko je bolnik zelo star. Če raka odkrijemo dovolj zgodaj, lahko tudi maligne oblike uspešno pozdravimo v več kot polovici primerov. Prognoza je nedvomno boljša, če je rakava sprememba manjša, rak pa še ni razširjen v bezgavke. Prognoza je slabša, če se pojavijo krvavitve ali razjede na koži nad mlečno žlezo, pa tudi če rakavo tkivo hitro raste.

Kaj vse bo pri kirurškem posegu veterinar odstranil, je odvisno od posameznega primera. V nekaterih primerih bo veterinar presodil, da za ozdravitev zadošča že odstranitev rakavega tkiva, v drugih primerih pa se poleg odstranitve obolele

mlečne žleze, odloči tudi za odstranitev bezgavke. Pri določenih oblikah raka na seskih je zelo težko odstraniti vse rakavo tkivo, tako da se lahko rak vnovič pojavi na istem mestu.

Kemoterapije za zdravljenje raka na seskih pri psicah za zdaj ne uporabljamo pogosto, radioterapija pa tudi še ni dovolj raziskana. Zato je za zdaj temelj zdravljenja kirurška odstranitev rakavih sprememb.

Za skrbnika je bržkone najpomembnejše preprečevanje raka na seskih. Le malo oblik raka lahko tako preprosto preprečujemo, kot to velja za raka na seskih. Znano in potrjena je povezava med sterilizacijo psice in zmanjšanjem pojavnosti raka na seskih. V največji meri lahko nevarnost, da se pojavi rak na seskih, zmanjšamo tako, da psico steriliziramo še pred prvo gonitvijo. Statistično je dokazano, da je možnost pojava malignega raka na seskih le 0,05-odstotna, če psico steriliziramo pred prvo gonitvijo. Če psico steriliziramo po prvi gonitvi, ta možnost naraste na 8 odstotkov, po drugi gonitvi pa že na 26 odstotkov. Strokovnjaki so prepričani, da zmanjšanje določenih hormonskih dejavnikov (estrogen, progesteron) ob zgodnji sterilizaciji močno zmanjša pojavnost raka na seskih.

Rak na seskih je ena najpogostejših oblik raka pri psicah. Če bolezen ugotovimo dovolj zgodaj, je precej velika možnost popolne ozdravitve. Tu pa ima velik pomen skrbnikovo opazovanje in občasno otipavanje seskov psic. Če pri svoji ljubljenci najdete zatrdino v tkivu mlečne žleze, se o tem čimprej posvetujte s svojim veterinarjem. Tudi v temu primeru se ponavadi ne obnese zanašanje na to, "da se bodo morda stvari kar same uredile".